

Regelbunden tillsyn i Östra skolan.

Grundskola årskurserna 6–9

Obligatorisk särskola

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Jokkmokks kommun under hösten 2009 och besökt Östra skolan den 7 oktober 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn/).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 3 mars 2010.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 3 mars 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Östra skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Östra skolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Östra skolan

Tabell 1: Antal elever på Östra skolan

Skolan	Antal elever
Grundskola	202

Källa: Östra skolans uppgifter vid inspektionstillfället.

Jokkmokks kommun har cirka 5 300 invånare och ligger i Norrbottens län. Kommunen har fyra grundskolor. Elevutvecklingen i kommunen pekar på en fortsatt minskning.

Östra skolan ligger centralt i tätorten Jokkmokk och omfattar grundskolans årskurser 6–9. Även elever mottagna i särskolan får sin undervisning i grundskolans klasser. För verksamheten ansvarar en rektor. I skolans ledningsgrupp ingår rektorn och två arbetslagsledare.

Eleverna i grundskolan är indelade i åldershomogena klasser med ämneslärarssystem. Personalen är organiserad i två arbetslag, 6–7 och 8–9. Skolan har tillgång till 3,06 specialpedagogtjänster fördelade på fem personer.

Jokkmokks kommun har fastställt en lokal arbetsplan avseende Samisk kultur och historia. Arbetsplanen är beslutad att vara obligatorisk i alla förskolor och grundskolor. Östra skolan har utifrån ett avtal mellan kommunen och Sameskolstyrelsen integrerad samisk undervisning i årskurserna 7–9. Läsåret 09/10 genomförs samisk undervisning med samiska inslag i ämnet slöjd och undervisning i samiska språket. Samiska språket erbjuds förutom som modersmålsundervisning med två varieteter även som språkval för alla elever. Östra skola har internationellt utbyte med Frankrike, Spanien, Tyskland Tanzania och Uruguay.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat för elever i årskurs 9 uppdelat på kön

	Östra skolan					Kommun- grupp ¹	Riket ²
	2005	2006	2007	2008	2009	2009	2009
Genomsnittligt meritvärde	209,4	210,4	192,0	213,4	198,2	206,6	209,6
- Flickor	237,6	237,6	227,1	250,0	221,6	220,3	220,6
- Pojkar	188,0	185,3	152,5	179,3	165,0	193,2	198,2
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	71	86	65	84	72	79	77
- Flickor	81	85	72	96	79	82	80
- Pojkar	63	87	56	72	63	76	74
Andel (%) behöriga till nationellt program	79	99	74	95	76	89	89
- Flickor	84	100	86	100	82	90	90
- Pojkar	76	97	59	90	67	88	88

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar och bedömning:

Det genomsnittliga meritvärdet vid Östra skolan varierar över åren och är för år 2009 lägre än det genomsnittliga värdet i riket, se tabell 2. Andelen elever med godkänt betyg i samtliga ämnen och andelen behöriga till gymnasieskolan är också lägre än genomsnittet i riket, se tabell 2. Under åren 2005, 2006 och 2008 har dock skolans betygsresultat legat över rikets nivå. Det finns stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat (57 poäng år 2009), vilket skolan också uppmärksammat. Av skolans ämnen har ämnet matematik den lägsta måluppfyllelsen år 2009 och ämnet idrott och hälsa har bland de lägre betygsresultaten de senaste tre åren.

Östra skolan genomför de nationella ämnesproven i ämnena svenska, engelska och matematik i årskurs 9. Skolan redovisar de nationella provresultaten utifrån flickor och pojkar. Enligt skolans uppgifter har 99 procent av elever i årskurs 9 nått kravnivån för godkänt resultat i ämnena engelska och svenska år 2008. I ämnet matematik är dock motsvarande siffra 79 procent. I ämnena svenska och engelska har alla flickor klarat

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

minst kravnivån för godkänt medan i matematik är fördelningen mellan flickor och pojkar ungefär lika i att ha nått minst godkänt. I ämnet svenska har en högre andel flickor nått väl godkänt och mycket väl godkänt medan i matematik har en högre andel pojkar nått väl godkänt. Relationen mellan nationella prov och slutbetyg visar att i ämnet matematik har 45 procent nått högre slutbetyg jämfört med provbetyget år 2008. Enligt skolans kvalitetsredovisning har arbetet med genus - och jämställdhetsfrågor gett en ökad medvetenhet hos personalen som reflekterar över sin roll och sitt förhållningssätt gentemot flickor och pojkar. Elever uppmuntras exempelvis att göra könsrolls brytande val och till en viss del granskar de läromedlen ur ett genusperspektiv. Skolinspektionen bedömer att skolan i sitt systematiska kvalitetsarbete ytterligare behöver analysera måluppfyllelsen främst i ämnena matematik samt idrott och hälsa för att kunna vidta åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen. Skolan behöver också fortsätta att följa och analysera skillnader i betygsresultat mellan flickor och pojkar.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnedområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. ,Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt 2 kap.6§ grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. Det finns en ambition hos intervjuade lärare vid Östra skolan att följa elevernas kunskapsutveckling utifrån mål att sträva mot. Skolan har utarbetat bedömningsunderlag i varje ämne/ämneshöck där kunskapskvaliteter ska bedömas av lärare och elev. Trots att dessa underlag finns framkommer i intervjuer att några lärare inte följer upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen/ämneshöck utifrån kursplanernas och läroplanens mål. Se även bedömningspunkt 1.2.3. För särskoleelever som får undervisning i grundskolan uppger lärare att de föl-

jer elevernas kunskapsutveckling men att detta inte dokumenteras utan sker i samtalsform. Den uppföljning som görs av elevernas kunskapsutveckling är heller inte tydligt relaterad till kursplanernas och läroplanens mål.

Skolinspektionen bedömer att lärarna måste följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till målen i kursplanerna och läroplanen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen anger också att planen sammantaget bör ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla. Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs och även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen. Det är rektorn som beslutar om utformning-

en av den skriftliga informationen som ska ges i utvecklingsplanen.

Östra skolan upprättar individuella utvecklingsplaner (IUP) för alla elever i samband med utvecklingssamtalen. De utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av anger inte tydligt vilka kunskaper som eleven behöver utveckla. Det framgår inte heller tydligt att planerna utgår från de nationella målen i läroplanen och kursplanerna. När det gäller att nå målen läggs stort ansvar på eleverna och mindre på skolan. Det framkommer också att utvecklingsplanerna inte används i undervisningen och att eleverna efterlyser egna kopior av sina upprättade planer.

Skolan har utarbetat skriftliga omdömen i alla ämnen/ämbesblock.

Eleverna ges omdömen i ämbesblocken samhällsorienterande och naturorienterande ämben. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämbesövergripande undervisning i samhällsorienterande- och naturorienterande ämben ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämbne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämbnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämbesblock om man bedriver en ämbesövergripande undervisning.

Östra skolans skriftliga omdömen ges i form av skattningsskalor där läraren och eleven markerar om eleven nått en lägre eller högre nivå utifrån de moment som eleven arbetat med. Utgångspunkten i bedömningen är mål att sträva mot i kursplanerna. Det framgår dock inte alltid vilka strävansmål som bedömningen relaterar till. Det ges också kommentarer av lärarna till markeringen på skalan. De kommentarer som Skolinspektionen tagit del av ger inte en bild av var eleven befinner sig i sitt lärande, exempelvis vilka färdigheter och förmågor som eleven visar. Det ges möjlighet att ange ifall eleven riskerar att inte nå målen för godkänt.

Skolinspektionen bedömer att Östra skolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de tydligt sammanfattar vilka kunskaper och förmågor som eleven ska utveckla och att skolans ansvar tydliggörs. Vidare bör de skriftliga omdömena tydliggöra vilka strävansmål som bedömningen avser.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Tabell 3: Relationen mellan betyg på nationella ämnesprov och slutbetyg i ämnet matematik.

	Östra skolan				Riket ³
	2005	2006	2007	2008	2008
Lägre	.	.	.	.	1,6
Lika	74,3	67,1	67,7	54,7	74,0
Högre	25,7	32,9	32,3	45,3	24,5

Källa: Skolverkets statistikdatabas SIRIS, 2009-10-14

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering
Ämnesprov ska enligt 7 kap 10 § grundskoleförordningen användas i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskaper i relation till målen i ämnet. Vid Östra skolan uppgår intervjuad personal och rektorn att skolan genomför nationella ämnesprov i årskurs 9 och använder sig av dessa vid betygssättning. Det framkommer dock olika bilder vilken betydelse de nationella ämnesproven har för betygssättningen. I skolans kvalitetsredovisning uppges att det pågår samtal och diskussioner om kunskaps- och bedömningsfrågor men att skolans analyser behöver utvecklas. Skolinspektionen konstaterar att andelen elever med högre slutbetyg i matematik jämfört med provbetyg är betydligt högre än rikets nivå de senaste tre åren. För år 2008 har 45 procent av eleverna högre slutbetyg än resultaten på de nationella ämnesproven i matematik, se tabell 3. Differens mellan slutbetyg och nationella provresultat behöver inte betyda att betygen är satta på fel grund men stor skillnad under några år anger dock skäl att noggrant analysera resultaten. I det sammanhanget är det också viktigt att

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

skolans resultat utgör ett diskussionsunderlag för åtgärder på såväl skolnivå som individ- och gruppnivå, om hur undervisningen kan utvecklas.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla analysen av resultaten på de nationella ämnesproven, framför allt i matematik, som ett led i arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning.

1.3.3 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 7 kap. 8 § grundskoleförordningen ska, när betyg sätts efter det att ett ämne eller ämnesblock avslutats, betyget bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygskriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken.

På Östra skolan pågår ett arbete med formativ bedömning, där mål att sträva mot ska vara utgångspunkten för den pedagogiska planeringen och bedömningen av elevernas kunskapskvaliteter. Vid betygssättning utgör, enligt intervjuad personal, nationella mål och betygskriterier utgångspunkten för den enskilda läraren. Vissa diskussioner förs om betygssättning särskilt vid tveksamhet kring svårbedömda fall. Även om det i samband med nationella prov genomförs viss sambedomning av elevers resultat utifrån mål att uppnå och betygskriterier är den samlade bilden att det inte sker någon organiserad samverkan kring dessa frågor, varken på skolan eller med andra skolor. I skolans kvalitetsredovisning och i intervju med skolledning framgår också att det finns behov av att fortsätta med bedömningsfrågor och analyser av betygresultat.

För att kunna uppnå en så likvärdig och rättvis bedömning som möjligt är det av största vikt att mål och betygskriterier blir föremål för ständig diskussion om bedömning mellan lärare på skolan såväl som med andra skolor. Det är Skolinspektionens bedömning att skolan i större utsträckning behöver skapa forum för diskussion av tolkningen av mål och betygskriterier. Detta i syftet att lärarnas bedömning och betygssättning ska bli så likvärdig och rättvis som möjligt.

För den obligatoriska särskolan gäller enligt 7 kap.2-6§§ i särskoleförordningen att betyg ska sättas om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Betyg ska sättas i grundsärskolans ämnen. Som betyg ska någon av beteckningarna godkänt eller väl godkänt användas. När betyg sätts efter att ett ämne avslutats, ska eleven kunskaper bedömas i relation till den kravnivå som anges i kursplanen.

De kursplaner som används i grundsärskolan utgår från elevens egna förutsättningar. Kursplanerna i grundsärskolan bygger på de kursplaner som är framtagna för grundskolan. De är bearbetade och anpassade till utbildningen i särskolan. Kursplanernas mål att uppnå inleds med formuleringen "Eleven skall efter sina förutsättningar...".

På Östra skolan ingår särskoleelever i grundskoleklasser och den pedagogiska planeringen relateras för dessa elever i första hand inte till grundsärskolans kursplaner. Se bedömningspunkt 3.1.8. Det framgår också att bedömningen av elevens kunskapsutveckling inte alltid relateras till målen i grundsärskolans kursplaner. I särskolans betygskatalog för 2008 framgår att alla elever nått målen i alla ämnen. Enligt intervjuer ges betyget godkänt eller högre till alla elever som begär att få betyg.

Detta förfarande är enligt Skolinspektionen inte förenligt med särskoleförordningen. Läraren ska göra en bedömning av respektive elevs kunskaper i förhållande till målen i kursplanerna. Att målen som eleven ska uppnå för godkänt ska ha sin utgångspunkt i elevens förutsättningar, innebär inte att eleven per automatik får betyget godkänt, oavsett vilka kunskaper eleven har i aktuellt ämne. Läraren måste bedöma elevens förutsättningar och kunskaper i förhållande till målen. Om en elev inte når upp till kraven för betyget godkänt i ett ämne, ska betyg inte sättas.

Skolinspektionen bedömer att området bedömning och betygssättning av elever mottagna i särskolan är ett angeläget utvecklingsområde. Detta för att säkerställa att betyg i grundsärskolan utfärdas enligt författningarnas krav.

1.3.4 Betyg sätts, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygskatalog förs enligt förordningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Vidare framgår av Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, se till att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

Östra skolan arbetar med att följa elevernas kunskapsutveckling utifrån strävansmålen. Det framkommer en medvetenhet hos lärarna om strävansmålen, men elever uppger att målen är svåra att förstå. Lärarna anser att arbetet med elevinflytande är svårt och att inflytandet kan variera beroende på elevgrupp. I intervjuer uppger elever att de inom vissa ämnen kan påverka arbetssätt och arbetsformer, men att det är läraren som planerar och bestämmer aktuella arbetsområden. Lärare bekräftar att eleverna till viss del kan påverka arbetssätt och redovisningsformer samt ibland innehållet inom större arbetsområden. Det finns inte någon uttalad progression i arbetet med elevinflytande från årskurs 6 till årskurs 9 och inte heller i åldersspannet 6-16 år. Kommunen har genomfört en enkät som visar att eleverna inte upplever sig ha elevinflytande.

För särskoleelever som får undervisning i grundskoleklasser ges ibland möjlighet att göra val i olika situationer, men någon tydlig strategi för att medvetet lära eleverna att påverka och ta ansvar för sitt lärande framkommer inte i samtal med lärare. Det framkommer också att dessa elever i högre grad behöver utgå från målen i grundsärskolans kursplaner i sitt lärande. För att eleverna ska kunna ges reella förutsättningar för elevinflytande är att de har kännedom om målen för undervisningen.

Skolinspektionens bedömning är att arbetet med att ge eleverna inflytande över det egna lärandet behöver utvecklas för både grundskole- och särskoleelever vid skolan. Vidare bör arbetet med att informera samt förklara målen för undervisningen för eleverna förbättras. Skolinspektionen vill poängtera att det är skolans ansvar att se till att eleverna stimuleras att engagera sig i sin egen utbildning. Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt Lpo 94, 2.5 Övergång och samverkan, att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Vid Östra skolan finns rutiner för överlämnande av elever från årskurs 5 till 6 och från årskurs 9 till gymnasieskolan. Vid överlämnandet sker en viss överföring av information framför allt inom ämnena svenska, matematik och engelska för de elever som haft eller anses behöva särskilt stöd. I intervjuer framkommer att rutinerna fungerat på olika sätt. Information och dokumentation av alla elevers kunskapsutveckling ingår inte som en rutin vid överlämnande. Vidare visar tillsynen att lärare främst samarbetar inom respektive arbetslag kring områden som elevhälsa och löpande praktiska frågor. Ibland sker samarbete inom skolan vid exempelvis bedömningsfrågor av särskilt svårbedömda fall. Det finns pedagogiska konferenser som styrs av rektorn och arbetslagsmöten som leds av arbetslagsledarna. Det framkommer ytterligare behov av att utveckla samverkan inom skolan kring exempelvis arbetet med särskilt stöd, kunskapssyn, elevinflytande, mål och bedömning samt arbetssätt. Samverkan mellan skolor kring information om exempelvis arbetssätt, arbetsformer, kunskapssyn, bedömning och arbetet med normer och värden framkommer inte heller. Kommunen har i Grundskoleresan - analys av resultaten, uppmärksammat att överlämnanderutiner är ett förbättringsområde både inom och mellan de olika skolorna. I intervjuer framkommer också att några specialpedagoger har fått i uppdrag att utveckla detta område. Skolinspektionen bedömer att samverkan såväl inom skolan som mellan skolor behöver utvecklas och stärkas i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv och som ett led i att främja likvärdig bedömning.

För elever mottagna i särskolan finns rutiner för övergångar. Därutöver är samarbetet begränsat vad gäller elevernas lärande i ett långsiktigt perspektiv. I intervjuer framkommer behov av pedagogiskt samarbete mellan alla undervisande lärare på skolan utifrån särskoleelevers lärande i grundskoleklasser. Det framkommer även att arbetet kring bedömning och betygssättning är ett angeläget utvecklingsarbete att samverka kring.

Skolinspektionen bedömer att samverkan kring särskoleelevers lärande i grundskoleklasser behöver utvecklas.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Förskoleklass		

Motivering:

Östra skolan omfattas inte av förskoleklassverksamhet.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper, framgår att läraren ska bland annat utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Enligt läroplanen ska nyfikenhet och lust att lära utgöra en grund för undervisningen. I bilagan till förordningen om kursplaner i grundskolan anges följande: Mål att sträva mot uttrycker den inriktning undervisningen ska ha när det gäller att utveckla elevernas kunskaper. De tydliggör därmed de kunskapskvaliteter som är väsentliga i ämnet. Dessa

mål utgör det främsta underlaget för planeringen av undervisningen och sätter inte någon gräns för elevens kunskapsutveckling. Mål att uppnå anger den miniminivå av kunskaper som alla elever ska uppnå det femte respektive det nionde skolåret. Målen uttrycker därmed en grundläggande kunskapsnivå i ämnet vid dessa bägge tidpunkter. Mål att uppnå för det nionde skolåret ligger till grund för bedömningen om en elev skall få betyget Godkänt. De allra flesta elever kommer naturligtvis längre och ska också komma längre i sitt lärande.

Lärare vid Östra skolan uppger att de fokuserar på pojkar på ett annat sätt sedan de börjat arbetat med genusfrågor. Det framkommer dock utifrån intervjuer och dokumentstudier att skolan har elever, främst pojkar som inte är motiverade för skolarbete. Anpassningar sker i form av liten grupp, fler lärare och anpassat material till elever. Elever som nått högre i sin kunskapsnivå bedöms ofta av skolan vara självgående och lärarna uttrycker att detta är ett område som behöver utvecklas. Det framgår utifrån intervjuer att innehåll, arbetssätt och redovisningsformer varierar beroende på den enskilde lärarens intresse och förmåga. Enligt elever och lärare är det ganska vanligt att alla elever i en klass arbetar med samma arbetsuppgifter oavsett var eleven befinner sig i sitt lärande. Det framkommer också att kravnivån nog skulle kunna höjas.

För särskoleelever som får undervisning i grundskolan varierar det påtagligt i vad mån anpassningar av undervisningen görs utifrån varje enskild elevs behov och förutsättningar. Ofta följer dessa elever, oavsett var de befinner sig i sitt lärande, samma upplägg av undervisningen som övriga elever och ibland med stöd av specialpedagog. Det ges tillfällen där eleverna arbetar enskilt eller i grupp. Enligt intervjuer är det otydligt vilka kursplaner som är utgångspunkten för elever mottagna i särskolan. Det framkommer även att kunskapen hos undervisande lärare avseende särskoleelevers lärande generellt behöver utvecklas. Se bedömningspunkterna 1.3.2 och 3.1.8.

Skolinspektionens bedömning är att undervisningen i högre grad anpassas till varje elevs särskilda förutsättningar och behov så att den innehåller utmaningar för alla elever i samtliga ämnen och årskurser.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Av 4 kap. 1 § skollagen framgår att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper, framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Läraren ska bl.a. stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter. Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Av 5 kap. 4 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska ges stöd- undervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Enligt skollag och grundskoleförordning är elevens rätt till särskilt stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen. I kommunen finns en tydlig arbetsgång i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Östra skolan följer ovanstående arbetsgång för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen uppfattar vid intervjuer att eleverna får stöd i framför allt ämnena svenska, matematik och i viss mån i engelska. I övriga ämnen varierar omfattningen av de stödinsatser som ges. En viss individuell anpassning av exempelvis kurs eller material görs i olika omfattning i de olika ämnena. Det framkommer att i respektive årskurs ligger stödinsatserna fast på vissa schemapositioner vilket kan leda till att det blir svårt att genomföra avsedda stödinsatser samt att behoven av stöd inte alltid blir styrande. Elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd erbjuds i årskurserna 8–9 främst enskild undervisning eller i grupp medan elever i årskurserna 6–7 i högre grad får specialpedagogiskt stöd i ordinarie klass. I intervjuer framkommer tydligt att det råder skilda synsätt bland specialpedagoger/speciallärare hur det särskilda stödet bäst kan erbjudas. Rektorn och lärarna följer muntligt och skriftligt upp enskilda elevers behov av särskilt stöd. Någon samlad dokumentation på skolnivå över hur stödinsatser används och vilka effekter de får framkommer inte. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolan måste följa upp på vilket sätt stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma alla elever tillgodo. Exempelvis behöver skolan följa upp i vilken mån förändringar kan genomföras i klassrumsundervisningen innan eleven placeras utanför klassen och att bedömningen görs utifrån elevens behov. I det sammanhanget vill Skolinspektionen särskilt poängtera vikten av att en kartläggning och analys av elevens hela skolsituation görs för att eleven i möjligaste mån ges rätt stödåtgärder. Uppföljning och utvärdering av de stödinsatser som ges är särskilt angeläget då skolan arbetat för att förbättra framför allt pojkars

resultat. Skolinspektionen bedömer också att skolan måste säkerställa att särskilt stöd ges i alla ämnen.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Jokkmokks kommun har utarbetat nya riktlinjer avseende åtgärdsprogram. Detta har medfört att även en ny struktur på åtgärdsprogrammen har utarbetats.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av har en tydlig struktur och uppfattas som bra verktyg av pedagogerna. Programmen uppger när men inte hur skolan avser att följa upp de åtgärder som vidtagits. Vid Östra skolan utarbetas åtgärdsprogram i de fall eleverna är i behov av särskilda stödåtgärder i främst ämnena svenska, matematik och engelska. Mot bakgrund av vad som beskrivits i bedömningspunkten ovan, riskerar skolans begränsningar vad gäller åtgärdsprogram att alla elever inte får det stöd de har rätt till.

För särskoleelever som får sin undervisning i grundskolan utarbetas enligt intervjuer inte åtgärdsprogram. Om behov finns av särskilt stöd gäller för särskoleelever samma rättigheter som för grundskolans elever. Se särskoleförordningen 5 kap. 1 § särskilda stödinsatser.

Skolinspektionen bedömer därför att skolan måste säkerställa att åtgärdsprogram utarbetas för alla elever som är i behov av särskilt stöd. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 1 kap. 2 § skollagen ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden.

Vid Östra skolan uppfattar elever och lärare att skolan i huvudsak utgör en trygg miljö som de trivs i. Både elever och lärare framhåller att alla känner alla och att det sällan förekommer kränkningar. Relationerna mellan elever och mellan elever och lärare upplevs som huvudsakligen goda. I intervjuer framkommer dock att arbetsron varierar beroende på lärare och ämnen. Det framkommer också att det varierar mellan lärare i vad mån skolans regler efterlevs och elevers frånvaro följs upp. Skolan har tidigare utarbetat en värdegrundsplattform och genomför i början av varje läsår en så kallad värdegrundsvecka. I kommunen genomförs också utbildning i ledarskap för pedagogerna. I skolans förebyggande värdegrundsarbete finns inte längre kamratstödare och inte heller ett Må-

18 (27)

bra-team. Däremot har skolan rutiner för att åtgärda kränkande behandling. Skolan genomför uppföljning och utvärdering av värdegrundsarbetet på individnivå men det framkommer inte någon samlad bild på skolnivå. Skolinspektionen bedömer att skolan måste förbättra det förebyggande arbetet så att det genomförs av alla utifrån läroplanens intentioner.

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har Östra skolan utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Denna lag har upphört och från och med den 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i diskrimineringslagen. Kravet har skräpts genom att numera ska planerna upprättas årligen, inte bara följas upp och ses över. Planerna ska således, utifrån en aktuell kartläggning av verksamheterna, upprättas årligen.

Skolinspektionen utövar tillsyn av att skolan följer bestämmelserna i skollagen. Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över diskrimineringslagen.

Tillsynen visar att Östra skolan inte har upprättat en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med kraven i skollagen. Detta måste åtgärdas. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att planen utgår från en aktuell kartläggning.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Se text under bedömningspunkt 3.3.4 avseende den obligatoriska särskolan.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Av 2 kap. 9 § grundskoleförordningen framgår följande; om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och om eleven önskar få sådan undervisning. Modersmålsundervisning i samiska, finska, meänkieli, romani chib eller jiddisch ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Detsamma gäller en elev som är adoptivbarn och som har ett annat modersmål än svenska.

Östra skolan informerar alla elever och föräldrar som ska börja årskurs 6 om rätten till modersmålsundervisning. Eleverna vid Östra skolan får undervisning i varieteterna lulesamiska och nordsamiska som antingen förstaspråk eller som andraspråk samt i meänkieli. Undervisningen ges utanför timplanebunden tid.

Alla elever med annat modersmål erbjuds dock inte undervisning. Som förklaring anges att det i vissa fall inte finns minst fem elever i kommunen. Skolinspektionen bedömer att det finns rutiner vid Östra skolan för att informera alla elever om rätten till modersmålsundervisning, däremot kan inte allas behov tillgodo-

20 (27)

ses. Se vidare i kommunbeslutet.

Inom särskolan finns vid tillsynsbesöket inga elever med annat modersmål än svenska.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		

Motivering

Enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål.

Östra skolan har prioriterat ett antal elever som bedömts vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Vid tillsynsbesöket uppges att undervisningen ännu inte startat. Det framkommer i intervjuer att tidigare har elever som behövt undervisning i svenska som andraspråk följt kursplanen i svenska och getts stödundervisning i svenska som andraspråk. Vid betygssättning har dock bedömningen skett utifrån betygskriterierna i svenska som andraspråk. Skolinspektionen vill klargöra att för elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk ska undervisningen utgå från kursplanen i svenska som andraspråk.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att svenska som andraspråk anordnas i enlighet med författningarna.

Inom särskolan finns vid tillsynen inget behov av undervisning i svenska som andraspråk.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 6 kap. 1 § särskoleförordningen kan en elev som är inskriven i särskolan få sin undervisning i en klass i grundskolan. Det är då särskolans kursplaner som gäller för en integrerad elev. Vid Östra kolan framkommer att elever mottagna i särskolan får undervisning enligt grundskolans kursplaner i flera ämnen. Det framgår i intervjuer att ämneslärarna i grundskolan är i behov av ökad kunskap om särskolans kursplaner och hur bedömning av elevernas måluppfyllelse ska ske. Se vidare bedömningspunkterna 1.3.2 och 3.3.4. Skolinspektionen bedömer det positivt att elever i särskolan ges möjligheten att

22 (27)

få undervisning i en klass i grundskolan. Samtidigt är det viktigt att skolan säkerställer att undervisningen för dessa elever i första hand utgår från särskolans kursplaner. Därutöver kan skolan ge möjlighet till prövning av elevs kunskaper utifrån grundskolans kursplaner.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn vid Östra skolan har god insikt i pedagogiska frågor och är engagerad i skolutveckling. Rektorn visar även ett stort engagemang i arbete med elever i behov av särskilt stöd. Däremot uppfattas rektor av personal mindre känna till hur det faktiska arbetet genomförs på skolan. I samtal framkommer att rektorn strävar efter att bättre kunna synliggöra kvalitet i skolans arbete. Rektorn har därför påbörjat ett arbete med formativ bedömning där mål att sträva mot ska vara utgångspunkten i lärarnas pedagogiska planering. Det framkommer dock i intervjuer att de intentioner som rektorn avsett att förverkliga inte alltid gett avtryck fullt ut i verksamheten. Skolinspektionen konstaterar att det saknas en tydlig styrning i genomförandet av de utvecklingsområden som rektorn initierar. Skolinspektionens bedömning är att utifrån de utvecklingsbehov som rektorn identifierat och arbetar för att genomföra är det angeläget att rektorn tydliggör styrningen i detta.

3.3.2 Rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering
För obligatoriska särskolan se bedömningspunkt 3.3.4.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt särskoleförordningen, bilaga 1, timplan för obligatoriska särskolan ska ett visst antal undervisningstimmar erbjudas i skolans ämnen eller ämnesgrupper. För den obligatoriska särskolan gäller andra kursplaner, se 3.1.8.

De elever som är mottagna i särskolan och får sin undervisning i grundskoleklasser i Östra skolan, följer enligt intervjuer grundskolans kursplaner i flera ämnen och grundskolans timplan. Några beslut om avvikelser från särskolans timplan har inte fattats av rektorn. Skolinspektionen vill göra rektorn uppmärksam på att skillnaderna i antalet timmar är stora mellan grundskolans och grundsärskolans timplaner, framför allt i ämnena hem- och konsumentkunskap, slöjd samt idrott och hälsa. Rektorn i särskolan får besluta att avvikelser görs från särskolans timplan som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan. .

Skolinspektionen bedömer att rektorn för särskolan måste säkerställa elevernas tillgång till likvärdig utbildning utifrån timplanen och kursplanerna för de olika ämnena

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Arbetslagen genomför två gånger per år utvärderingar utifrån barn-och utbildningsnämndens prioriterade mål och skolans lokala arbetsplan. Dessa sammanställs av arbetslagledarna tillsammans med rektorn. Analys och reflektion görs i skolans ledningsgrupp. Som nämnts varierar i det i vad mån lärarna följer och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i varje ämne. På individnivå följer specialpedagoger elever i behov av särskilt stöd, men på skolnivå genomför skolan ingen systematisk utvärdering av de stödinsatser som ges. Arbetet med normer och värden följs främst vid samtal och diskussioner i arbetslagen och inom de olika ämnena samt utifrån kommunens enkätundersökning i årskurs 8.

Skolinspektionen konstaterar att det således finns underlag av olika slag för skolans kvalitetsarbete men dessa är inte alltid dokumenterade. Detta medför att det försvårar arbetet på skolnivå för en systematisk uppföljning av exempelvis elevernas kunskapsresultat i varje ämne samt resultatet av arbetet med särskilt stöd.

Skolinspektionens bedömning är att en systematisk dokumentation och uppföljning måste genomföras av alla för att kunna utveckla skolans kvalitetsarbete.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken ^{utsträckning} de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämna av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Östra skolans kvalitetsredovisning uppfyller i huvudsak de krav som ställs i förordningen om kvalitetsredovisning. Den har en tydlig struktur med målområden som följer Skolverkets indikatorer för kvalitetsarbete. Redovisning av måluppfyllelse ges, likaså analys och åtgärder för förbättring. Verksamheten för och bedömning av särskoleelever som får sin undervisning i grundskolan finns däremot inte redovisad. I intervjuer framkommer att pedagoger ges möjlighet att lämna synpunkter på redovisningen som rektorn och ledningsgruppen gör. Det framkommer också att de läst den, men inte att de tillsammans diskuterat och analyserat. Lärarna uppger att de inte ser kvalitetsredovisningen som ett redskap för dem utan att den uppfattas mer vara till för kommunledningen där rektor får presentera skolans kvalitetsredovisning. Skolinspektionen bedömer att Östra skolan behöver synliggöra verksamheten för särskoleelever och deras måluppfyllelse. För att kvalitetsredovisningen ska kunna bli ett reellt verktyg för skolans utveckling behöver det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas, se punkt 3.4.1. Lärare behöver få en större förståelse för kvalitetsarbetet. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning. Enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behand-

ling redovisas i kvalitetsredovisningen. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2009 och ska tillämpas första gången för kvalitetsredovisningar som avser 2009.

2009-12-03 Umeå

Solweig Bäckman

Annacarin Nilsson